

УДК 341.131

DOI: 10.26565/2075-1834-2021-31-13

ЗАГАЛЬНІ ТА ПРИВАТНІ ТЕОРІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ УКРАЇНИ

Слінько Д. С.,

доктор юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінально-правових дисциплін
юридичного факультету
Харківського національного університету
імені В.Н. Каразіна,
м. Харків, 61022, Майдан Свободи 4
e-mail: d.s.slinko@karazin.ua
orcid: <https://orcid.org/0000-0001-7793-3667>

Слінько К. М.,

аспірант кафедри кримінального процесу,
криміналістики та експертології
факультету №6
Харківського національного університету
внутрішніх справ,
м. Харків, 61080, пр. Льва Ландау, 27
e-mail: katyaslinko7@gmail.com
orcid: <https://orcid.org/0000-0003-3887-6596>

Філін Д. В.,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального процесу
та оперативно-розшукової діяльності
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого,
м. Харків, Україна, 61024, вул. Пушкінська 77
e-mail: Filinju@ukr.net

АНОТАЦІЯ: *Вступ.* Кримінальний процес України побудований на основних положеннях правових теорій англосаксонського права. Змагальність процесу визначена як кримінальний позов, на основі якого слідчий зобов'язаний розпочати кримінальне провадження і підтримувати публічне звинувачення. Ретроспективний аналіз теоретичних конструкцій загальних теорій кримінального процесу України свідчить про їх побудову на основі романо-германських положень континентальної Європи, де основа є публічність процесу і кримінальне переслідування з боку органів кримінальної юстиції. В даному випадку побудова загальних і приватних теорій процесу України має істотну правову відмінність.

Короткий зміст результатів дослідження. Основні відмінності можна розглядати виходячи з конструкцій оптимізації, процесуальної економії, застосування кримінально правових репресій, пов'язаних з обмеженням прав, свобод та інтересів учасників кримінального процесу. Необхідно відзначити, що чинний кримінально процесуальний закон не визначає, до кінця, поняття загальних і приватних теорій процесу.

Висновки. У статті запропоновано теоретичні аспекти та практичне вирішення виникаючих проблемних питань на основі кримінального процесу України, побудова теоретичних підходів виходячи з англосаксонського права, що має значення для оптимізації кримінального процесу України.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: теорія, репресії, докази, доказування, слідчий, прокурор, слідчий суддя, колегіальний суд, протокол, процесуальні, слідчі (розшукові), судові дії.

GENERAL AND SPECIAL THEORY OF THE CRIMINAL PROCESS OF UKRAINE

Slinko Dmytro,

Doctor of Laws, Associate Professor,
Associate Professor of the Criminal Law
Disciplines Faculty of Law
V. N. Karazin Kharkiv National University,
Svobody sq., 6, Kharkiv, Ukraine, 61022
e-mail: d.s.slinko@karazin.ua
orcid: <https://orcid.org/0000-0001-7793-3667>

Slinko Kateryna,

graduate student of the Department of Criminal Procedure,
Criminology and Expertise of the Faculty №6
Kharkiv National University of Internal Affairs,
L. Landau avenue, 27, Kharkiv, 61080, Ukraine
e-mail: katyaslinko7@gmail.com
orcid: <https://orcid.org/0000-0003-3887-6596>

Filin Dmytro,

Candidate of Law, Associate Professor,
Associate Professor of the Department
of Criminal Procedure and Operative-Investigative Activity
of the Yaroslav Mudryi National Law University,
street Pushkinska 77, Kharkiv, Ukraine, 61024
e-mail: Filinju@ukr.net

ANNOTATION: *Introduction.* The criminal process in Ukraine is based on the basic principles of legal theories of Anglo-Saxon law. Adversarial proceedings are defined as a criminal lawsuit, on the basis of which the investigator is obliged to initiate criminal proceedings and support public prosecution. A retrospective analysis of the theoretical constructions of general theories of the criminal process in Ukraine shows their construction on the basis of Romano-Germanic provisions of continental Europe, where the basis is the publicity of the process and criminal prosecution by criminal justice authorities. In this case, the construction of general and particular theories of the process of Ukraine has a significant legal difference.

Summary of the main research results. The main differences can be considered on the basis of optimization constructions, procedural economy, application of criminal repressions connected with restriction of the rights, freedoms and interests of participants of criminal proceedings. It should be noted that the current criminal procedure law does not define, to the end, the concept of general and private theories of process.

Conclusions. The article offers theoretical aspects and practical solutions to emerging problems on the basis of the criminal process of Ukraine, the construction of theoretical approaches based on Anglo-Saxon law, which is important for optimizing the criminal process of Ukraine.

KEY WORDS: theory, repression, evidence, evidence, investigator, prosecutor, investigating judge, collegial court, protocol, procedural, investigative (investigative), judicial actions.

Вступ. Актуальність роботи можна визначити на підставі наукових досліджень загальних теорій кримінального процесу. Основні теоретичні положення кримінального процесу почали розроблятися з 1864 року, після прийняття Статуту кримінального судочинства Російської імперії. В даному випадку конструкція Статуту кримінального уложення була побудована на основі процесуальних норм континентальної Європи і романо-германської правової системи. Теоретичні розробки включали концептуальний підхід, який визначав гарантії прав, свобод та інтересів учасників процесу, основні принципи, форми доказів і доказування, процесуальну процедуру провадження слідчих і судових дій.

Огляд праць з даної проблематики. Необхідно відзначити роботи вчених, в яких з 1894 року були визначені загальні теорії кримінального процесу К.Д. Анциферова, С. І. Віктороского, В.Ф. Дерюжінській, Т.Я. Фойніцко і ін. [2; 6; 9; 16]. Всі вони відстоювали точку зору побудови процесу на основі романо-германської правової системи. Окремі елементи англосаксонської системи були включені до Статуту кримінального судочинства і визначили процедуру судового розгляду кримінальної справи, встановлення вини, участь сторони захисту в дослідженні доказів, прийняття рішення присяжними і т.д.

Подальший розвиток процесуальної науки було продовжено з 1949 року С.А. Альперт, М.І. Бажанова, Ю.Н. Белозьоровим, А.Я. Вишинським, М.М. Гродзинським, Г.Ф. Горський, Л.Д. Кокарева, Н.В. Жогін, А.М. Ларінім, М.С. Строговичем і багатьма іншими вченим [1; 3-5; 7-8; 11-13].

Наука процесу не стоїть на місці, теорія процесу є фундаментом для розвитку практики. Ті питання, які ставить сьогодні практика, повинні вирішуватися і вирішуються з удосконаленням законодавства, створенням нових умов механізму виробництва процесуальних, слідчих (розшукових) та судових дій.

Теоретичний розвиток і новий напрямок науки визначився на основі оптимізації, процесуальної економії процесу. Слідчий, прокурор, суддя повинні встановити стільки доказів, для підтвердження вини підозрюваного, обвинуваченого, скільки необхідно для кваліфікації його дій за кримінальним законом.

Якщо доказів недостатньо і їх можливість втрачається для подальшого провадження кримінальної справи, слідчий, прокурор, суддя, на основі кримінального процесуального закону мають право закрити провадження.

Необхідно відзначити, що за КПК 1961 року Суддя мав право направити матеріали кримінальної справи для проведення додаткового досудового провадження. Кримінальна справа надходила до прокурора, який вирішував питання про пошук нових доказів або приймав рішення про закриття кримінального провадження. За новим чинним КПК України таку «лазівку» закрили.

Закон визначив, що суддя зобов'язаний прийняти рішення про винуватість чи невинуватість особи в судовому засіданні і скласти і оголосити вирок. Однак, незважаючи на категоричне твердження закону України, все ж залишилися окремі елементи процесу, на основі яких, прокурор, що підтримує публічне звинувачення в суді має право змінити формулювання обвинувачення або відмовитися від обвинувачення.

В даному випадку виникає ряд процедурних і процесуальних моментів. Учасники процесу повинні знайомитися з новим звинуваченням в період судового розгляду кримінальної справи, а обвинувальний акт, відповідно до ст. ст. 338-341 КПК України втрачає свою процесуальну сутність, оскільки прокурор складає нове звинувачення.

Теоретичні проблеми чинного КПК України, в окремих моментах, не збігаються з загальними і приватними теоріями процесу.

Метою статті є розкриття теоретичного змісту загальних теорій процесу і визначення нових приватних або спеціальних теорій, які встановлені в чинному законодавстві. Якщо загальні теорії процесу розглядалися на рівні монографічних досліджень, то приватні, спеціальні залишилися поза зоною наукових досліджень. В даному випадку необхідно взяти на себе відповідальність за визначенням приватних, спеціальних теорій процесу, які мають не тільки теоретичне, а й практичне значення для його подальшого вдосконалення.

Межі вдосконалення, як правило, немає, тому необхідно звернути свій погляд на нові конструктивні положення визначення приватних, спеціальних теорій.

Новизна включає розкриття теоретичних і практичних аспектів загальних і приватних, спеціальних теорій кримінального процесу на основі чинного законодавства і практики його застосування органами кримінальної юстиції, колегіального суду. В основі новизни лежить англосаксонський процес України, який суттєво відрізняється від кримінального процесу Європи. Основні положення новизни визначають вирішення процедурних і процесуальних положень оптимізації, процесуальної економії. Пропонується нове формулювання приватної теорії, яка визначена як реперна теорія, яка передбачає основні положення звільнення від кримінальної відповідальності з процесуальних підстав із застосуванням альтернативних заходів, встановлення можливого перевиховання особи, яка вчинила злочин, який не є тяжким. У даній теорії основний аспект спрямований на можливість виправлення особи без застосування кримінально репресивних заходів впливу, пов'язаних з позбавленням волі.

Теоретичні розробки побудови загальних теорій процесу було направлено на забезпечення прав, свобод і його інтересів учасників. Наука кримінального процесу завжди відстоювала класичні теорії, що не намагалися вийти за її межі. Останні наукові публікації України свідчать, що дослідження проводиться на підставі збирання емпіричного матеріалу, який підтверджує, що існують загальні теорії процесу. Аналіз наукових положень дає можливість визначити окремі теоретичні аспекти проблем загальних і приватних, спеціальних теорій процесу. В основному, загальна помилка полягає в тому, що під час обґрунтування теоретичних положень, як правило, вилучаються окремі повторювані події, а потім це загальне фіксується за допомогою абстракції. Якщо розглянути дані помилки можна скласти певну формулу і визначити її як «абстрактне – загальне». Сукупність таких виявлених закономірностей визначилося як набір абстракцій. Після цього, не зовсім зрозумілим, виявляється логічний зв'язок абстракцій. При цьому не практика підпорядковується теоретичним елементам, а навпаки, теорія пристосовується до практики, що є перешкодою у створенні нових теоретичних розробок. Не є виключення, з цього правила, наука кримінального процесу, яка підтверджує загальні теорії і на їх підставі надає формулювання нових приватних теорій.

Методологічні положення дозволяють стверджувати, що наукове побудова процесу проводиться на основі ієрархії кримінальних процесуальних теорій. Метатеорія кримінального процесу, загальні теорії, які встановлюють теоретичні конструкції, що мають спільні зв'язки один з одним. Крім того приватні процесуальні теорії спрямовані на законодавче регулювання процесуальної діяльності щодо застосування окремих процесуальних інститутів. У свою чергу приватні процесуальні теорії діляться на теорії-системи, наприклад, теорія доказів, досудового та судового провадження та теорії-елементів, наприклад, теорія звільнення від кримінальної відповідальності. Разом з тим значення спеціальних теорій-елементів не однаково для теорій-систем і загальних процесуальних теорій. У більшості теорій-елементів використовують теоретичні конструкції загальних теорій і теорій-систем для розробки власних

теоретичних положень. Окремі теорії-елементи їх понятійний апарат, теоретичні положення, надають новий імпульс для побудови загальних процесуальних теорій і теорій-систем.

Основу кримінального судочинства можна визначити як залучення винного до кримінальної відповідальності. Кримінальний процес України побудований на основі кримінального позову. Ст. 214 КПК України вказує, що досудове провадження починається після прийняття заяви про скоєне правопорушення, коли є ознаки, встановлено особу, яка його скоїла. Тобто, якщо відсутня заява або потерпілий відмовляється від її подачі, то кримінальне виробництво не починається.

Інститут притягнення до кримінальної відповідальності є міжгалузевим. З одного боку кримінальна відповідальність, поняття, характеристики визначаються на підставі кримінального права. Другий компонент включає процедуру притягнення до кримінальної відповідальності, як предмет науки кримінального процесу. Можна сказати, що теоретичне поняття притягнення до кримінальної відповідальності є «основною побудови клітини», яка лежить в основі метатеорії кримінального процесу.

Слідчий при прийомі заяви повинен визначити кваліфікацію кримінального правопорушення і почати досудове розслідування. В даному випадку мається різка відміна від кримінального процесу Росії, коли органи кримінальної юстиції проводять перевірку за фактом вчинення злочину і приймають рішення про порушення кримінальної справи, після чого передають його слідчому, і він приступає до провадження досудового розслідування. Фактично на стадії досудового провадження здійснюється публічне звинувачення, контроль покладено на слідчого суддю. Тільки він має право після судового розгляду кримінального провадження скласти визначення на проведення експертизи, окремих слідчих дій, які обмежують права, свободи та інтереси учасників процесу. Визначення слідчого судді є обов'язковим для виконання всіма учасниками процесу. Окремі загальні теорії процесу України передбачають оскарження дій або бездіяльності слідчого прокурора. Причому кримінальний процес України передбачає таке оскарження на стадії досудового провадження тільки слідчим суддею.

Основні результати дослідження. Загальні теорії процесу, пов'язані з принципами, доказами і доведенням, процесуальним статусом, функціями, досудовим і судовим виробництвом наукою розглянуті практично в повному обсязі.

На основі загальної теорії процесу, чинний закон визначив, відповідно до ст. 3 КПК України, процесуальні повноваження сторін процесу і вказав, що слідчий, прокурор відносяться до сторони обвинувачення, сюди відніс потерпілого, який бере участь в підтримці звинувачення проти підозрюваного, обвинуваченого. Сторона захисту включає в себе підозрюваного, обвинуваченого, який захищає свої інтереси і адвоката - захисника, який захищає підозрюваного (обвинуваченого) від обвинувачення. Даний теоретичний поділ є правильним з точки зору загальної теорії процесу.

Сторона обвинувачення визначає межі доказування, збирає, оцінює докази, складає повідомлення про підозру, обвинувальний акт. В судовому засіданні прокурор підтримує публічне обвинувачення, контролює хід судового розгляду, має право змінити обвинувачення або відмовитися від його підтримки.

Сторона захисту заперечує проти звинувачення, має право збирати докази, оцінювати їх і висувати свої процесуальні вимоги до визначення доказів з точки зору допустимості та належності до головного факту доведення.

Загальна теорія процесу передбачає застосування кримінально процесуальних репресивних заходів впливу щодо особи, залученого до кримінальної відповідальності. З одного боку репресії обмежені законом, з іншого процесуальними повноваженнями боку звинувачення.

Кримінальний процес України не визначає поняття репресій, однак дає його практичні положення і механізм застосування. Зокрема слідчий має право застосовувати фізичну силу під час затримання підозрюваного, якщо останній чинить збройний опір. Слідчий має право розкривати приміщення при проведенні обшуку.

Однак закон вказує, що застосовуючи репресії, сторона обвинувачення повинна пам'ятати, що заходи кримінального впливу негативно впливають на особу, щодо якої проводиться кримінальне провадження. Нічим не можна заповнити моральну шкоду, пережиті почуття, щодо особи, залученого до кримінальної відповідальності, після його виправдання.

Необхідно звернути увагу, на мало вивчену теорію кримінально процесуальних репресій, яка встановлена законом і діє на всіх стадіях процесу. Слід сказати, що окремі положення даної теорії розглядалися в публікаціях А.Я. Вишинського, А.М. Ларіна, М.С. Строгович, І. В. Тирічева і ін. [5; 11-12]. Однак, теоретичні конструкції були побудовані таким чином, що зачіпали репресії з точки зору забезпечення прав, свобод і законних інтересів учасників процесу. Всі автори були єдині в думці про необхідність застосування кримінально процесуальних репресій стосовно підозрюваного (обвинуваченого). У першому випадку це вимагає закон. У другому, обвинувачений вчинив злочин порушує кримінальний закон, діючи «поза законом». Органи кримінальної юстиції зобов'язані застосовувати репресивні заходи, пов'язані з обмеженням свободи, пересування, можливого припинення подальшого злочину і т.д. Якщо обвинувачений зник від слідства і суду, то здійснюється його кримінальне переслідування. Для того щоб встановити обставини скоєння злочину, закріпити сліди,

довести провину підозрюваного необхідно провести слідчі (розшукові) дії, які проводить слідчий. В даному випадку слідчий, здійснюючи звинувачення, зобов'язаний застосовувати процесуальні засоби і заходи, передбачені чинним кримінально процесуальним законодавством.

Ст. ст. 20, 21 КПК Росії встановила процесуальне поняття кримінального переслідування. У кримінальному процесі України цей термін не позначений, оскільки, відповідно до ст. 2 КПК України завдання кримінального провадження визначені у двох значеннях. З одного боку це швидке і повне розкриття злочину, з іншого захист особистості, суспільства і держави від злочинних посягань. Розглядаючи кримінально процесуальні норми Росії можна сказати, що вони мають більш виражений репресивний підхід, який визначається виходячи з положень публічного права.

Пропонується поняття кримінально процесуальних репресій. Перший – встановлений на основі кримінального закону і вказує на застосування санкції статті кримінального кодексу, які застосовуються в разі його порушення. Другий визначено на основі кримінального процесуального закону.

У першому випадку, кримінальний закон чітко встановлює санкцію статті за його порушення. За чинним кримінальним законодавством України слідчий суддя на стадії досудового провадження, колегіальний суд на стадії судового розгляду має право, в межах санкції статті кримінального кодексу, застосувати репресивні заходи впливу до порушників закону. В судовому засіданні, як правило, суддя застосовує штрафні санкції до осіб, які порушують судовий порядок на підставі судового рішення. В окремих випадках за поданням слідчого, прокурора суддя має право застосувати кримінальні санкції до підозрюваного (обвинуваченого) пов'язані з позбавленням волі.

У другому випадку, кримінально процесуальні репресії встановлені кримінально процесуальним законодавством і процедурою виконання процесуальних рішень. Зокрема, при необхідності провести обшук, накладення арешту на майно арешт на поштово-телеграфну кореспонденцію, взяття під варту, виробництва негласних слідчих (розшукових) дій слідчий, прокурор на стадії досудового провадження, складають клопотання до слідчого судді про необхідність проведення слідчих (розшукових) дій. Основа подачі цього клопотання передбачена законодавством у разі тимчасового обмеження прав, свободи та інтересів ділянок процесу. Прокурор звертається до слідчого судді з даними клопотанням і підтримує його при судовому розгляді. Слідчий суддя в судовому засіданні, за результатами розгляду всіх матеріалів становить визначення, яке є обов'язковим для всіх учасників процесу. Слідчий зобов'язаний провести слідчі (розшукові) дії для встановлення фактів, процесуально закріпити їх як докази і кваліфікувати вину підозрюваного на основі норм кримінального права. У разі відмови учасників процесу виконати законні вимоги слідчого, він має право для застосування процесуального тиску.

Загальні теорії процесу розглядають принцип презумпції невинуватості. Всі основні положення даного принципу передбачені таким чином, щоб встановити законність при визначенні провини підозрюваного, обвинуваченого. У разі, якщо слідчий, прокурор, на стадії досудового провадження встановлять відсутність вини особи в інкримінованому йому правопорушенні (злочин) то слідчий, тільки за згодою прокурора, складає постанову про закриття кримінального провадження на підставі ст. ст. 283-284 КПК України (ст. ст. 25-28 КПК Росії).

Зіставлення норм статті кримінального та кримінального процесуального законодавства України свідчить про те, що диспозиція даних норм істотно відрізняється. Підстави звільнення від кримінальної відповідальності за кримінальним законом визначені абсолютно в іншому аспекті, ніж норми кримінального процесуального закону. Така відмінність ставить більше запитань, ніж відповідей при вирішенні слідчого, прокурора, судді про звільнення від кримінальної відповідальності. Практика визначає, в основному, диспозицію кримінального процесуального законодавства. В даному випадку слід об'єднати формулювання статей кримінального та процесуального закону в єдине ціле, визначити критерії та види, форми звільнення від кримінальної відповідальності.

Якщо встановлена вина підозрюваної особи, але правові дії останнього вказують на його каяття, можливість виправлення без міри кримінального покарання, прокурор має право, на підставі ст. 287 КПК України, звернутися до суду для вирішення питання про звільнення особи від кримінальної відповідальності. За процесуальним законодавством тільки суддя має право звільнити підозрюваного, обвинуваченого від кримінальної відповідальності і покарання. З даної теоремою можна сперечатися, тому, що її основа визначена Загальною Декларацією прав людини [10].

Чинний КПК України встановлює звільнення підозрюваного від кримінальної відповідальності на стадії приготування до судового розгляду. Розглядаючи цю тезу можна сказати, що процесуальну економію, в даному випадку, можна встановити на стадії досудового провадження. Всі основні положення взяті з англосаксонського права, коли суддя вирішує питання про звільнення особи від кримінальної відповідальності тільки на стадії судового розгляду.

Судове провадження континентальної Європи вказує, що підготовча частина судового провадження має організаційні питання. Суддя вирішує питання про віддання підозрюваного суду і визначає момент початку розгляду кримінальної справи по суті. В даному випадку, дотримуючись елементів континентального права, слід розглядати питання звільнення підозрюваного від кримінальної

відповідальності за КПК України, на стадії досудового провадження слідчим суддею. Однак ці положення носять більше дискусійного характеру, ніж практичного вирішення.

Процесуальні повноваження слідчого судді визначені як органу державної влади. Слідчий суддя ближче стоїть до слідчого, контролюючи кримінальне провадження при дачі санкції на проведення слідчих (розшукових) дій. У наявності процесуальна економія матеріальних, фізичних, моральних, інтелектуальних затрат з боку прокурора, слідчого.

Теоретичні та практичні питання звільнення від кримінальної відповідальності стоять гостро, оскільки рецидив скоєння злочину в Україні, за статистичними даними прокуратури, поліції, суду становить близько 80%¹.

Основне положення кримінального та процесуального законодавства полягає в можливому виправленні особи, яка вчинила не тяжке кримінальне правопорушення (злочин). Всесвітня практика кримінального процесу запропонувала альтернативні способи вирішення кримінально правового конфлікту. При цьому, важливо помітити, що врегулювання спору можливо тільки за згодою потерпілого.

Конструктивно всі аспекти звільнення від кримінальної відповідальності можна визначити на основі запропонованої приватної реперної теорії.

Основні положення даної теорії збудовані на основі теорії просторових кривих, яку в геометрії розробив Френе Репер [17].

Теорія надає визначення комплексу математичних символів, яка має багато центрів тяжіння, проте вказує на одну точку. В даному випадку точкою в процесі можна визначити приватну теорію системи процесу. Основою метричного значення встановлена розмірність від єдиної субстанції до метатеорії. Теорію елементів, можна розробляти на підставі загальних положень звільнення від кримінальної відповідальності на стадіях процесу і структурних елементів понятійного апарату, який розкриває теоретичні конструкції мають вплив на подальшу розробку загальних і приватних теорій. Зокрема теорії оптимізації, економії, зменшення репресивного впливу сторони звинувачення на учасників процесу і т.п.

Реперна теорія встановлює економію репресивного впливу при звільненні особи від кримінальної відповідальності, можливості його виправлення без застосування заходів кримінального впливу. Теоретичну конструкцію можна визначити виходячи з основних положень процесу, а саме на основі диспозиції норм кримінального права і процесу визначити класифікацію і дати систематизацію фактів, фрагментів наукових положень; теоретичних понять їх тлумачення. При розгляді конкретних аспектів реальності, можливо, визначати і прогнозувати отримані результати, вони можуть бути спрямовані на подальше вдосконалення і розвиток наукових підходів об'єднання з практикою. Всі елементи можуть бути застосовані до запропонованої приватної процесуальної реперної теорії. Її побудова відбувається не від абстрактного до конкретного, навпаки, від конкретного до абстрактного. Принципова ідея полягає в тому, що дана приватна теорія завжди розгортається з невизначеного, вихідного пункту, який фіксує сутність явищ. Даний пункт не можна отримати шляхом простої фіксації емпіричного дослідження. Він повинен будуватися на підставі норми закону і функціонування правової системи.

Теорія звільнення від кримінальної відповідальності, як приватна реперна теорія, пропонує нові теоретичні конструкції притягнення до кримінальної відповідальності, дозволяє зрозуміти сутність економії репресивного впливу і є радикальною відмовою від застосування кримінальної процесуальної репресії, його примусу, а також встановлює можливість відмови від кримінального покарання. Процедура звільнення від кримінальної відповідальності і покарання спрямована на оптимізацію кримінальної процесуальної процедури, яка дозволяє не проводити слідчому окремі слідчі (розшукові) дії, що в кінцевому підсумку заощаджує не тільки матеріальні ресурси, а також моральні, фізичні, тимчасові і т.п.

На стадії судового розгляду економиться не тільки час, матеріальні витрати, але і витрати інтелектуальні.

Висновки. Основна концепція статті включає в себе аналіз загальних і приватних спеціальних теорій кримінального процесу України, визначення положень його оптимізації та процесуальної економії на підставі єдиного змісту кримінальних і процесуальних норм при встановленні обставин, пов'язаних із закриттям кримінального провадження, звільнення особи від кримінальної відповідальності. На основі аналізу чинного кримінального процесуального законодавства України розкривається зміст кримінально процесуальних репресій, які визначені на основі процесуального статусу сторони обвинувачення і механізми його застосування щодо окремої категорії учасників кримінального провадження. Однак, приватна реперна теорія кримінального процесу може бути застосована в КПК України. Концептуальний підхід в даному випадку можна визначити виходячи з оптимізації, процесуальної економії кримінального процесу.

ПРИМІТКИ

1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.gp.gov.ua/ua/index.html>

ЛІТЕРАТУРА

1. Альперт С.А. Возбуждение уголовного дела органами милиции / Альперт С.А. Стрёмовский В.А. - Х.: Из-во Харьковский юридический ин-т. 1957. - 24 с.
2. Анциферов К. Д. Обвинительное начало и английский процесс / К. Д. Анциферов // Юридический вестник. - Москва, 1879. - С. 432.
3. Белозеров Ю.Н. Дознание в органах милиции и его проблемы. / Белозеров Ю.Н., Чугунов В.Е., Чувилев А.А. - М.: Юрид. лит. 1972. - 150 с.
4. Бажанов М.И. Изменение обвинения в судебных стадиях советского уголовного процесса. учебник. Советский уголовный процесс. / Бажанов М.И. - К.: Вища школа. 1983. -360 с.
5. Вышинский А.Я. Теория судебных доказательств в советском праве. / Вышинский А.Я. -М.: Госюриздат. 1946. - 327 с.
6. Викторский С.И. Русский уголовный процесс. учебник. / Викторский С.И. - М.: 1997. - 310 с.
7. Гродзинский М.М. Государственный обвинитель в советском суде. / Гродзинский М.М. - М.: Госюриздат. 1954.- 234 с.
8. Горский Г.Ф. Проблемы доказательств в советском уголовном процессе. / Горский Г.Ф., Кокарев Л.Д., Элькинд П.С. - Воронеж. ВГУ. 1978. - 230 с.
9. Дерюжинский В.Ф. Habeys Corpus Акт и его приостановка в английском праве / В.Ф. Дерюжинский. Юрьевич 1895 - 392 с.
10. Всеобщая декларация прав человека Принята резолюцией 217 А (III) Генеральной Ассамблеи ООН от 10 декабря 1948 года; электронный ресурс, режим доступа: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/declhr.shtml
11. Ларин А.М. Расследование по уголовному делу: процессуальные функции. /Ларин А.М. -М.: Юрид. лит. 1986. - 260 с.
12. Строгович М.С. Курс советского уголовного процесса. /Строгович М.С. -М.: Юриздат НКЮ СССР. 1958. - 440 с.
13. Теория доказательств в советском уголовном процессе. монография: / Н.В. Жогин, В.Г. Танасевич, Г.М. Миньковский, А.Р. Ратинов, А.А. Эйсман. под ред. Н.В. Жогина. -М.: Юрид. лит. 1973. - 510 с.
14. Тыричев И.В. Принципы советского уголовного процесса. / Тыричев И.В. - М.: Юрид. лит. 1983. - 160с.
15. Устав уголовного судопроизводства, Спб. 1864. электронный ресурс [режим доступа: <http://constitution.garant.ru/history/act1600-1918/3137/>].
16. Фойницкий И.Я. Курс уголовного судопроизводства. : учебник / Фойницкий И.Я. т. 1. -СПб.: Наука. 1996. - 586 с.
17. Френе Репер Трехгранник Френе электронный ресурс; режим доступа: https://ru.wikipedia.org/wiki/Трёхгранник_Френе

REFERENCES

1. Alpert S.A. The initiation of a criminal case by police. / Alpert S.A. Stremovsky V.A. -Kh .: Iz-in Kharkov Law Institute 1957. - 24 p.
2. Antsiferov K.D. The indictment and the English process / K. D. Antsiferov // Legal Bulletin. - Moscow, 1879.- P. 432.
3. Belozerov Yu.N. Inquiry in police and its problems. / Belozerov Yu.N., Chugunov V.E., Chuvilev A.A. -M .: Jurid. lit. 1972. - 150 p.
4. Bazhanov M.I. Change of the charge in the judicial stages of the Soviet criminal process. textbook. Soviet criminal trial. / Bazhanov M.I. -K .: Vishka school. 1983. - 360 p.
5. Vyshinsky A.Ya. Theory of judicial evidence in Soviet law. / Vyshinsky A.Ya. - M .: State jurisdiction. 1946 - 327 p.
6. Victorsky S.I. Russian criminal trial. textbook. / Victorsky S.I. - M .: 1997. - 310 p.
7. Grodzinsky M.M. Public prosecutor in a Soviet court. / Grodzinsky M.M. - M .: Gosyurizdat. 1954. - 234 p.
8. Gorsky GF Problems of evidence in the Soviet criminal process. / Gorsky G.F., Kokarev L.D., Elkind P.S. - Voronezh. VSU. 1978. - 230 p.
9. Deryuzhinsky V.F. Habeys Corpus Act and its suspension in English law / V.F. Deryuzhinsky. Yurievich 1895 - 392 p.
10. The Universal Declaration of Human Rights Adopted by resolution 217 A (III) of the UN General Assembly of December 10, 1948; electronic resource, access mode: https://www.un.org/en/documents/decl_conv/declarations/declhr.shtml
11. Larin A.M. Criminal case investigation: procedural functions. / Larin A.M. -M .: Jurid. lit. 1986. - 260 p.
12. Strogovich M.S. The course of the Soviet criminal process. / Strogovich M.S. - M .: Lawyer of the NKJU USSR. 1958. - 440 p.
13. The theory of evidence in the Soviet criminal process. monograph: / N.V. Zhogin, V.G. Tanasevich, G.M. Minkovsky, A.R. Ratinov, A.A. Eisman. under. ed. N.V. Zhogin. - M .: Jurid. lit. 1973. - 510 p.
14. Tyrichev I.V. The principles of the Soviet criminal process. / Tyrichev I.V. -M .: Jurid. lit. 1983. - 160 p.
15. The charter of criminal proceedings, St. Petersburg. 1864. electronic resource [access mode: <http://constitution.garant.ru/history/act1600-1918/3137/>].
16. Foynitsky I.Ya. Course of criminal proceedings. : textbook / Foynitsky I.Ya. T. 1. -SPb .: Science. 1996. - 586 p.
17. Frenet Reper Trihedron Frenet electronic resource; access mode: [https://ru.wikipedia.org/wiki/France trihedron](https://ru.wikipedia.org/wiki/France_trihedron)